

במשנתנו "וחכמים אומרים מגע טריפה שחוטה"

- היינו: טומאה מדרבנן לגבי קדשים

המשך בעמוד הבא

נציג את המחלקת והנימוקים – שקלא וטריא ביניהם – כולל "חסורי מחסרא"

משנתנו (והרחבה בברייתא)

1. הוציא העובר את ידו (והיד "חוץ למחיצתו" ושחטת האם לא תכשירה לאכילה)
2. ושחט את אמו
3. וחתכה

מחלקת מה דינו של בשר העובר:

- **ר"מ: מגע נבילה** (טומאה דאורייתא) (שהיד נעשית כאבר מן החי שדינו כנבילה כיון ששחטת אמו אינו מכשירו **נחשבת** כאילו נפרדה מחיים ["שחטה עושה ניפול"])
- **חכמים: מגע טריפה שחוטה** (טומאה דרבנן) (**שאינה** נחשבת כאילו נפרדה מחיים ["שחטה אינה עושה ניפול"] ולכן אינה כאבר מן החי – ולגבי מיתתה, שחטה למרות שאינה מתירה לאכילה, מכל מקום מוציאה מכלל נבילה)

פירוט יותר של המחלקת בטבלה למטה:

שיטות:		דין ונימוקים	
חכמים	ר"מ	דינו של בשר העובר שהיה מחובר ליד העובר שהוצא	
רק מגע טריפה שחוטה	מגע נבילה (אבר מן החי)		
שחטה אינה עושה ניפול לכן אינה אבר מן החי	שחטה עושה ניפול לכן אבר מן החי	אבר מן החי? (נבילה)	דינו של היד ההוצא לאחר שחטת האם
שחטת האם טיהרו מנבילה למרות שאינה מתירה באכילה	נבילה כשם ששחטת אמו אינה מתירה באכילה כך אינה טיהרה מנבילה	מתה – לכן נבילה – האם שחטת האם מטהרה?	
	אין לומר ששחטת האם מועילה לטהרה ולא לאכילה	טענה של ר"מ	
הרי מצינו בטריפה ששחטה מטהרה אבל אינה מתירה באכילה		תשובה של חכמים	
	אין לדמות לטריפה, שהרי בטריפה – מדובר על גופה (או על אבר מדולדל של גופה) – ואכן מטהרה אך כאן ביד אינה גופה ולכן לא יטהרנה	תשובה של ר"מ	
כן יש לדמות לטריפה (למרות ששם בגופה) שהרי מצינו הפוך שמתיר (באכילה) באינה גופה: בחותך מעובר שבמעיה ולא בגופה: בחותך מהטחול וכליות של האם.		תשובה של חכמים	

סקירה כללית

כנ"ל, באבר עובר שהוצא ושחט את אמה, יש מחלקת ר"מ וחכמים האם שחיטת האם מועילה.
מה לגבי אבר המדולדל של בהמה (לא של עובר) ? – חלקת אמוראים:

- ר"ל: אותו מחלקת
- ר"י – גירסה 1 (המופרכת): לכו"ע אינה מועילה
- ר"י – גירסה סופית: לכו"ע מועילה

רקע

כנ"ל מחלקת ר"מ וחכמים
בעובר שהוציא ידה ואז שחט את אמה

לגבי ידה של העובר

- האם שחיטת האמא מטהרה מנבילה (למרות שאינה מתירה באכילה) או ששחיטה עושה ניפול וטמאה נבילה:

- ר"מ: אינה מטהרה / עושה ניפול
- חכמים: מטהרת / אינה עושה ניפול

מה לגבי אבר המדולדל של בהמה ? – ראה המשך:

מקרה

בהמה שיש לה אבר מדולדל
ושחטה

שאלה

- האם שחיטה מטהרה מנבילה (למרות שאינה מתירה באכילה) ואינה עושה ניפול
או ששחיטה עושה ניפול וטמאה נבילה

תשובה - מחלקת

- ר"ל: מחלקת ר"מ וחכמים שייכת גם באבר המדולדל
- ר"י – גירסה 1 (מופרכת): לכו"ע (גם לפי חכמים) אינה מטהרה / עושה ניפול
- ר"י – גירסה 2: לכו"ע (גם לפי ר"מ) מטהרת / אינה עושה ניפול

פירוט יותר של המחלקת בטבלה למטה:

שיטות:	ר"ל	ר"י
<u>בירור השיטות</u>		
שיטת ר"ל	מחלקת ר"מ וחכמים שייכת גם באבר המדולדל	
שיטת ר"י – גירסה 1 (מופרכת)		לכו"ע (גם לפי חכמים) שחיטה אינה מטהרה / עושה ניפול
(ר"י ברבי חנינא:) הסיבה שחכמים מודים / מחמירים כאן (לעומת אבר עובר)		רק באבר עובר שאפשר להחזירה השחיטה מועילה
פירכא על גירסה 1		הרי ר"מ טען מול החכמים: אין לדמות לטריפה, שהרי בטרפיפה – מדובר על גופה (או על אבר מדולדל של גופה) – ואכן <u>מטהרה</u> אך כאן ביד אינה גופה ולכן לא יטהרנה
שיטת ר"י – גירסה 2		לכו"ע (גם לפי ר"מ) שחיטה מטהרת / אינה עושה ניפול
(ר"י ברבי חנינא:) הסיבה ר"מ מודה / מיקיל כאן (לעומת אבר עובר)		רק באבר המדולדל שהיא מגוף האם השחיטה מועילה

פירוט – 2

רב יצחק בר יוסף בשם רבי יוחנן: לכו"ע (ר"מ וחכמים – שחולקים באבר [יד] של עובר)

באבר המדולדל של בהמה (לא של עובר):

- ① מיתה עושה ניפול (אבר מן החי – ולא אבר מנבילה ¹)
- ② שחיטה אינה עושה ניפול (אינו אבר מן החי) → כפי למעלה שיטת רבי יוחנן (גירסה 2) ²

הערות שוליים

¹ הנ"מ: אבר מן החי מטמא רק באבר שלם: בשר, גידים, ועצמות (אבל בשר הפורש ממנו טהור)

² גם רבה בר בר חנה בשם רבי יוחנן: אין בו טומאת אבר מן החי – רק "מצות פרוש" (מדרבנן)

קושיא

שניהם כבר מופיעים במשנה לקמן (מדוע רבי יוחנן זקוק להגיד?):

① מיתה עושה ניפול:

מתה הבהמה (הבשר צריך הכשר ו) והאבר מטמא משום אבר מן החי ולא משום אבר מן הנבילה (דברי ר"מ)

② שחיטה אינה עושה ניפול:

נשחטה הבהמה הוכשרו בדמיה דברי ר"מ ... → ז"א שאינו אבר מן החי (אם היה אבר מן החי, היה טמא בלי הכשר)

תירוץ

מספר ② (שחיטה אינה עושה ניפול) אינה מוכרחת מתוך אותה משנה

כי יתכן שבאמת שחיטה עושה ניפול ו"הוכשרו בדמיה" אינו מתייחס לאבר אלא לבשרים (בשר שנדלדל מהבהמה ובשר שפירש מן האבר מן החי)

מנלן (לשיטת רבי יוחנן) שבאבר המדולדל ① **מיתה עושה** ניפול וש ② **שחיטה אינה** עושה ניפול

פסוק

פסוקים לגבי שרצים:

1. "אלא הטמאים לכם בכל השרץ כל הנוגע בהם **במותם**..."

2. "וכל אשר **יפל** עליו מהם **במותם** יטמא..."

3. "וכי **יפל מנבלתם**..."

מנלן - דרשה

"יפל" (**ניפל**) הוא רק יל ידי "במותם" (**מיתה**)

– למעוטי ע"י שחיטה

(אינו למעוטי בחיים – כי זה יודעים מ"מנבלתם")

(יש שני "במותם" – אחד לזה והשני שרק כעין שעת מיתה – לח – למעוטי שרץ יבש)

- ואם אינו ענין לשרצים תנהו ענין לבהמה